

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Arrazola Aldanondo

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1929)*

Aurkibidea

Biografia

Maria Laranga auzoko Langatxiki baserrian jaio zen. Aita bertakoa zen eta ama, berriz, Oñatikoa. Eskolara kontsejupera joan zen doña Fernanda maistrarekin, baina oso denbora gutxi egon zen aita hil eta amari baserrian lagundu behar baitzion. 27 urte zituela, Mijoa auzoko Arantzamendi baserrira ezkondu zen eta bertan izan zituen bere lau seme-alabak. 40 urte pasatxo zituela, herrira jeitsi ziren gizona udaletxean hasi baitzen lanean. Urte batzuk beranduago, ikastola berria zaintzeko familia behar zela-eta, bertara joan ziren bizitzera. Gizona atezaina eta bera ikastolako sukaldaria izan zen 20 urtetan zehar.

Zintak

MUT-034

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bernabe, Ainhoa
- **Data:** 2012-05-16
- **Iraupena:** 80 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Maritxu "ikastolakua"

- **Erref:** MUT-034/003
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:02:30. **Bukatu:** 00:04:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Herrian Maritxu "ikastolakua" bezala ezagutzen dute. Baserritik kalera jaitsi zirenean bizitzera, senarra Mutrikuko Udalean hasi zen lanean. Eskola berria egin zutenean, bertako atezain lana eskaini zioten senarrari eta hara joan ziren bizitzera. Hasieran eskola nazionala izan zen eta, gerora, ikastola. Berak sukaldean lan egiten zuen.

2. Alabak eskola nazionalaletan

- **Erref:** MUT-034/008
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:10:45. **Bukatu:** 00:11:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Mariaren alabak eskola nazionalaletan ibili ziren, Beheko Plazan. Fraideen eskola non zegoen. Ordurako neskak eta mutilak nahastuta ibiltzen ziren eskolan.

3. Kontzejupeko eskolak; doña Fernanda

- **Erref:** MUT-034/009
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:11:42. **Bukatu:** 00:13:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Maria zortzi urte ingururekin hasi zen eskolan, Kontzejupean, baina denbora gutxi egin zuen, jaunartzea egin arte bakarrik. Orduan bi jaunartzen egiten ziren, txikia eta handia. Doña Fernanda irakasle erdalduna. Bi eskola zeuden Kontzejupean, ezker-eskuma: bata neskena eta bestea mutilena. Zatiketak ikastera ez ei zen iritsi.

4. Bizimodu gogorra

- **Erref:** MUT-034/011
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:14:28. **Bukatu:** 00:16:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Eskola utzi eta gero baserrian lagundu behar izaten zuen. Aita hiru urtez ohean egon omen zen, gaixorik, eta gazterik hil zitzaien. Bi anaia zituen, baina anaia nagusia gerran hil zuten 19 urterekin. Gurasoek umezurtz-etxetik ekarritako beste bi neska-mutil ere izan omen zituzten etxean, baina haiekin ere zorte txarra izan omen zuten. Ama gogorra zen, eta horri esker egin zuten aurrera.

5. Astoarekin herrira; esnea banatu eta enkarguak egin

- **Erref:** MUT-034/014
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:17:36. **Bukatu:** 00:20:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:

Neskatilatan baserrian egiten zituen lanak. Astoarekin plazara jaisten zen. Astoa non lotzen zuten. Esneak banatu eta saltzeko zerbeit bazuten plazan saltzen zuten. Gero dendan enkarguak egin eta etxera. Non erosten zituzten elikagaiak. Ingurua nolakoa zen. Baserrira itzulitakoan ganaduaren inguruko lanak egin behar: jana prestatu, zaindu... Baserri txikia zen euren, baina ganaduaz gain oiloak eta untxiak ere bazituzten.

6. Ehiztarientzat taberna

- **Erref:** MUT-034/016
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:20:38. **Bukatu:** 00:22:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Udaberrian uso-pasea egoten zenean, eibartar ugari etortzen ziren inguruetara eta mendian egon ostean euren etxera joaten ziren jatera. Sukaldean beheko sua zuten eta han epeldu eta lehortzen ziren ehiztariak. Etxea beti kartutxoak eta eskopetaz beteta.

7. Gerraostean kaletarrak baserrira jatera; Eibarko grabatzaileari gertatua

- **Erref:** MUT-034/018
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:24:08. **Bukatu:** 00:26:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean ez zegoen jateko askorik, baina baserrian beti egoten zen gehixeago: "indiarrek" (babarrunak), artoa, taloak... Kaleko jendea halakoak jatearren joaten zen eurenera. Eibarko grabatzaile bati gertatua: indabak gabardinako poltsikoan ezkutatu zituen, Deban trenean konfiskatu egiten zituztelako, baina hala ere harrapatu egin zuten. Gose garaia zen, baina eurak ondo moldatu ziren baserrian.

8. Eskekoak baserrira; errazionamendua

- **Erref:** MUT-034/019
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:26:18. **Bukatu:** 00:29:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean etxeko generoarekin nahikoa izaten zuten eurentzat. Eskeko asko etortzen zitzaizkien baserrira. Errazionamenduan hartutako tabakoa Debako batzuei ematen zieten, umeak gosez izaten zituzten eta. Olorik ez zuten izaten, errazionatuta zegoen eta. Askotan atun latako olioak erabiltzen zuten. Gogoan du Elgoibartik litroko olio botila ekarri izan zuela 100 pezeta ordainduta. Gose garaia izan zen askorentzat.

9. Morroia, aita bezala

- **Erref:** MUT-034/020
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:29:15. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Baserrian morroia izan zuten urte askoan. Nafarra zen. Bronkioetako gaitza zuen eta bere herrian ez zelako ondo ibiltzen joan zen euren etxera. Beraientzat aita bezala izan omen zen, gauza asko erakutsi zielako: gaztelania, eskolako kontuak, erlijio kontuak...

10. Gaztelania eskolan eta morroiarekin

- **Erref:** MUT-034/021
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:33:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Eskolan dena gaztelaniaz egiten zuten, doña Fernanda irakaslea erdalduna zen eta. Otoitzak gerora ikasi dituela euskaraz dio Mariak. Etxean zuten morroi nafarrarekin ikasi zuten gero gaztelania gehiago. Mariaren anaiak eskola ikasteko berak baino gogo gehixeago omen zuen eta gau-eskolan ere ibili omen zen.

11. Arantzamendi baserrira ezkondu

- **Erref:** MUT-034/023
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:33:44. **Bukatu:** 00:36:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

27 urterekin Arantzamendi baserrira ezkondu zen. Handik Ondarroarako joera zuten beti, eta ez ziren jaisten Mutrikura, udaletxera edo medikuarenera joateko ez bazen. Arantzamendi euren baino baserri handiagoa zen, abere gehiagorekin. Jendea ere gehiago: gizonaren amona, haren anaia bat, gurasoak... Alaba zaharrena Mutrikura eskolara hasi zenean, bideak oso txarrak ziren artean eta Larangan egoten zen. Bigarren alaba eskolara hasi zenerako herrira joan ziren bizitzera.

12. Senarraren anaiak Ameriketara artzain

- **Erref:** MUT-034/024
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:36:03. **Bukatu:** 00:38:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Arantzamendi baserrian nortzuk bizi ziren bera hara ezkondu zenean. Senarraren anaia bat Ameriketara joan zen. Senide gehiago ere bazituzten han. Anaia zaharragoak urte asko egin zituen han artzain. Gazteagoa hiru urterako joan zen eta itzulitakoan auzoko neska batekin ezkondu zen. Boisen (Idaho) egon omen ziren.

13. Arantzamenditik herrira bizitzera

- **Erref:** MUT-034/027
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:40:00. **Bukatu:** 00:42:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserrria vs. Kalea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Oso bide txarra zuten Arantzamendi baserritik kalera. Alaba Mutrikura eskolara hasi zenean, astean behin jaisten zen eta gero Larangan pasatzen zuen astea. Bigarren alaba eskolara hasterako herrira jaitsi ziren bizitzera eta senarra Udalean hasi zen lanean. Hasieran ez zuten etxerik, eta bi urte Larangan pasa zituzten, anaiaren etxean. Gero, kontserba-lantegiaren gaineko etxean bizi izan ziren, Txirritxan, beste bi urtez. Penaz alde egin zuten handik.

14. Ezkontza Itziarren, beltzez jantzita

- **Erref:** MUT-034/030
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:43:35. **Bukatu:** 00:46:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Ezkondutik aurretik konfesatu eta jauna hartu behar izaten zen, eta Erdiko kalean zeuden fraideekin konfesatu omen ziren eurak. Itziarren ezkontza zituenean Rafael abadeak. Itziarren ezkontzako joera. Bi alaba nagusienak ere han ezkontza ziren. Bera eta koinata berdinean jantzita ezkontza ziren, beltzez. Pasaia senide jostun batzuek egin zituzten soinekoak. Anai-arrebak batera ezkontza zirenez, senide asko bildu ziren. Debako Txurrerian egin zuten bazkaria.

15. Ezkon-bidaiairenen nondik norakoak

- **Erref:** MUT-034/033
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:48:46. **Bukatu:** 00:51:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ezkon-bidaiairenen lehenengo gaua Zumarragan pasa zuten. Hurrengo egunean Arantzazura joan ziren. Handik Gasteizera. Handik bera eta senarra Bilbora joan ziren senarraren arrebarenera, eta anaia eta koinata Donostiara. Bilbon kantari famatu bat ikusi omen zuten. Zortzi egun egiten ziren normalean ezkon-bidaiairenen. Bidaiairenen itzuli eta astebetara edo Lurdesera joan ziren Mutrikutik antolatutako bidaia batean. Baina harekin amaitu ziren euren bidaia, baserrian halakoak egiteko aukera gutxi zegoen eta.

16. Ezkongabetan bidaiairenen inguruetara

- **Erref:** MUT-034/034
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:51:44. **Bukatu:** 00:52:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Ezkongabetan gutxi irten zela Mutrikutik dio. San Antonioetan Urkiolara, Santa Eufemiara Markinara... Eta senideak bisitatzera Donostia ingurura, senide asko zituzten eta.

17. Izeba mojak bisitatzera

- **Erref:** MUT-034/036
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:53:34. **Bukatu:** 00:54:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Amaren ahizpa bat Burgosen zegoen moja komentu baten eta urtero joaten omen ziren anaia, koinata eta laurak. Beste bi senide ere moja egon ziren, bata Madrilen eta bestea Valladoliden. Hara ere joaten ziren bisitan. Izebetako batek don Santiago medikuarekin lan egiten omen zuen, operazio-gelan.

18. Larangatzikitik Debarako joera

- **Erref:** MUT-034/039
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:58:40. **Bukatu:** 00:59:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Gaztetan irteera gutxi egiten zituzten baserritik: Santa Eufemiara, Debara, Mutrikura Madalenetan... Ondarroarako joerarik ez zuten. Larangatzikitik Deba hurbil geratzen da eta Mutrikura baino gehiago jotzen zuten hara.

19. Soinekoarekin bainatzen ziren haitzetan

- **Erref:** MUT-034/041
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:59:51. **Bukatu:** 01:01:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak
- Fauna » Natura » Itsas fauna » Beste batzuk
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Umetan Arben bainatzen ziren, Alkolea azpian. soinekoarekin eta kuleroekin. Bainujantzirik ez zuten izaten. Nondik jaisten ziren. Haitzetan bainatzen ziren. Igerian ez zuten inoiz ikasi. Inguruetako ume gehiago ere etortzen ziren. Jendea lapatan eta olagarroak batzen ere ibiltzen zen.

20. Harizko izararekin egindako soinekoa eta abarketak

- **Erref:** MUT-034/042
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 01:01:35. **Bukatu:** 01:03:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Arropa bera erabiltzen zuten uda eta negu. Gogoan du harizko izar zuriarekin egindako soinekoa izan zuela, jostunak egina. Amak dotore janzten zituela dio. Oinetakoak: abarketak eta zapatilak. Antsomendira joaten ziren erromeriara, abarketekin. Igandero egoten zen erromeria eta inguruetako gazteak elkartzen ziren. Taberna ere bazegoen.

21. Kalbarioko jaietan gonbidautza

- **Erref:** MUT-034/043
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 01:03:34. **Bukatu:** 01:06:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Inguruko festak: Mutrikun Madalenak eta Kalbarioak, Deban San Rokeak... Kalbariora joaten ziren jaietan. Festak nolakoak izaten ziren. Gonbidautza egiten zen eta urrutiko senideak ere etortzen ziren. Pasaian bizi zen osaba batek izugarritzko legatza ekartzen omen zien bezperan. Eta, gainera, zilarrezko txanpona ematen zieten propina moduan.

22. Teodora "Sanjuantxiki"ri laguntzen, eskolako sukaldean

- **Erref:** MUT-034/047
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 01:09:09. **Bukatu:** 01:12:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Eskola nazionaleko sukaldaria Teodora "Sanjuantxiki" zen. Hasieran bera bakarrik moldatzen zen, baina gero eta haur gehiago elkartzen zirenez bazkaltzeko, Maria ere bertan hasi zen lanean, hari laguntzen. Bazkaria egiteko butano batzuk eta lapiko txiki batzuk erabiltzen zituzten hasieran. Gerora, erakundeetatik bidali zieten ontziteria. Teodorak erabakitzen zuen menua. Hari lagundu, mahaia zerbitzatu eta ontziak garbitzea izaten zen bere lana.

23. Eskola nazionala behera eta ikastola gora

- **Erref:** MUT-034/048
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:12:04. **Bukatu:** 01:13:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Urte batzuen buruan ikastola eta eskola nazionala eraikin berean jarri ziren, bata alde batean eta bestea bestean. Eskola publikoan jendea gutxitzen joan zen eta azkenean denak ikastolara pasa ziren. Orduan 100 umetik gora egoten ziren jangelan bazkaltzeko. Hasieran Teodora eta biak konpontzen ziren, ordu gehiago sartuta, baina gerora emakume gehiago hasi ziren lanean.

24. 200 umeri bazkaria eman behar; sukaldean hobekuntzak

- **Erref:** MUT-034/050
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 01:13:40. **Bukatu:** 01:16:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Eskola nazionalan ez zegoen ume txikirik, baina gero ikastolakoak ere gora ekarri zituzten. Bi eskolak eraikin berean elkartu ziren sasoian 130-140 umek bazkaltzen zuten jangelan, baina 200 umerak ere iritsi omen ziren bera han lanean zebilen sasoian. Gerora, sukaldea berriro egin zieten eta ontziak garbitzeko makinak ere jarri zituzten. Ontziteria guztia ere gobernutik jaso omen zuten. Sukalde berriaren inguruko azalpenak.

25. Ikastolako sukaldea; jatekoa

- **Erref:** MUT-034/051
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 01:16:22. **Bukatu:** 01:17:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ikastolako sukalde berriaren inguruko azalpenak. Jatekoa bero mantentzeko armairua. Ze jateko prestatzen zuten. Lan handia izaten zuten.

26. Ikastolako jangelako langileak; Trini, ume txikien arduradun

- **Erref:** MUT-034/052
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:17:22. **Bukatu:** 01:18:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Ikastolako ume txikienak behean zeuden hasieran, baina gero gora etorri ziren haiek ere. Emakume gehiago hartu behar izan zituzten lanerako. Trini izan zuen umeen ardura. Teodora jubilatu zenean, haren alaba Inmaculada sartu omen zen.

27. Umeak ere jangelan laguntzen

- **Erref:** MUT-034/058
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:25:00. **Bukatu:** 01:25:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Umeei ura bakarrik ematen zieten edateko eta irakasleei ardoa eta kafea ere bai. Ikastolako jangelan sei ume izaten zituzten astero bertako emakumeei zerbitzatzen laguntzen. Haiei kas bana ematen zieten bazkariarekin, eskainitako laguntzagatik. Irakasleek kafea aparte ordaintzen zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-01-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com